

פנקס הזיהויים באזרחות

עקרונות	ערכים
שלטון העם	שוויון
הכרעת הרוב	חירות
פלורליזם (סובלנות, הסכמיות – כללי משחק)	עליונות החוק
זכויות אדם ואזרח (שוויון וחירות נחשבים גם עקרונות דמוקרטיים)	החיים
שלטון החוק	פלורליזם
ביקורת והגבלת השלטון	סובלנות
הפרדת רשויות/ בחירות וחילופי שלטון	כבוד האדם
דמוקרטיה מתגוננת (עקרון לא דמוקרטי)	

הזכות לחירות	זכויות אדם
הזכות לחירות	הזכות לחיים ובטחון (שלמות הגוף)
חירות המחשבה והדעה	הזכות לחירות
חופש ההתאגדות	הזכות לשוויון
חופש המצפון	הזכות לקניין (חומר, רוחני)
חופש ההפגנה	הזכות לכבוד (פרטיות, שם טוב)
חופש דת / מדת	הזכות להליך הוגן
חופש הביטוי וחירות המידע	
זכות הציבור לדעת	
חופש העיתונות	
חופש התנועה	זכויות פרט
חופש העיסוק	זכויות אדם
חופש ממאסר שרירותי	זכויות אזרח
חופש האספה	זכויות חברתיות
חופש השביתה	
חופש הבחירה	
חופש הנישואין	
זכויות אזרח	הזכות להליך הוגן
הזכות לבחור ולהיבחר	אין לבצע חיפוש ללא צו
חופש ההתאגדות הפוליטית	אין לבצע מעצר ללא עמידה בפני שופט
הזכות למתוח ביקורת על השלטון	אין ענישה ללא משפט
	הזכות לדעת במה מואשם
	הזכות לקבלת הגנה משפטית
	הזכות למשפט פומבי (דלתיים פתוחות)
	הזכות להישפט בפני שופטים בלתי תלויים (עצמאיים, ניטרליים, אובייקטיביים)
	זכות האדם לערער על פסק הדין שניתן לו
גישות כלכליות – חברתיות לדמוקרטיה	זכויות חברתיות
הגישה הסוציאל דמוקרטית	הזכות לחינוך
הגישה הליברלית	זכויות עובדים ותנאי העסקה
	הזכות לבריאות,
	הזכות לדיור
	הזכות לרווחה- רמת חיים
גישות למדינת ישראל	גישות לזכויות המיעוט (קבוצה)
מדינה יהודית – מדינת התורה	גישה ליברלית קיצונית (לא מכירה ולא מאפשרת)
מדינה יהודית – מדינה דתית לאומית	גישה ליברלית מתונה (לא מכירה אך מאפשרת)
מדינה יהודית – מדינת לאום יהודית תרבותית	גישה המכירה בזכויות קבוצה- מיעוט
מדינה יהודית - מדינת העם היהודי	
מדינה יהודית – מדינת היהודים	
מדינת ישראל – מדינת כלל אזרחיה	
עקרון השוויון	משמעויות/מובני הדמוקרטיה
שוויון מהותי (צמצום פערים, שוויון הזדמנויות)	דמוקרטיה כצורת ממשל (פורמאלית)
שוויון פורמאלי – פוליטי: לבחור ולהיבחר, קול אחד לכל אחד	דמוקרטיה כערך – כאורח חיים (מהותית)
שוויון פורמאלי – משפטי: שוויון בפני החוק	

מדינות לאום	לאומיות
מדינת לאום אתנית	לאומית אתנית
מדינת לאום הומוגנית	לאומית פוליטית
מדינה דו לאומית	
מדינה רב לאומית	

מדיניות	עקרון הגבלת השלטון
ליברלית	מנגנונים מוסדיים פורמאליים: פרלמנט (חקיקה, אי אמון, שאילתא, הצעה לסדר- יום, אופוזיציה)
סוציאל דמוקרטית	מוסד ביקורת המדינה
העדפה מתקנת	נציג תלונות הציבור (אומבודסמן)
הבחנה	מערכת המשפט
אפליה פסולה	היועץ המשפטי לממשלה
	מנגנון פורמאלי: בחירות
	מנגנון פורמאלי: חוקה
	מנגנון פורמאלי: הפרדת רשויות איזונים ובלמים
	מנגנון בלתי פורמאלי: דעת קהל – הפגנות/שביתות/עצרות/פעולות מחאה שונות
	מנגנון בלתי פורמאלי: אמנות (ספרות, תיאטרון, אמנות פלסטית)
	בלתי פורמאלי - תקשורת
	מנגנון בלתי פורמאלי: אגודות וולונטאריות/עמותות לסוגיהן
חוקה	תנאים לקיום מדינה ריבונית
מטריאלית	טריטוריה
פורמאלית	אוכלוסיה
	שלטון
	ריבונות / עצמאות
עבריינות	שלטון החוק
פלילית רגילה	מובן מהותי
אידיאולוגית	מובן פורמאלי
אידיאולוגית פוליטית	
שלטונית	
סרבנות מצפונית	
משאל עם	מרות הדין
נימוקים בעד	גישה פורמליסטית
מאפיין דמוקרטיה ישירה	גישה אקטיביסטית
חיוני לבדיקת שאלה מרכזית	
תמיכה מחודשת של הציבור בממשלה	
ביטוי לרצון האמיתי של העם	אינטרסים /יעדים
הכרעה ישירה בשאלות קשות	בטחון המדינה
נימוקים נגד	בטחון/שלום הציבור/האזרחים
מנתק בעיה פוליטית חברתית מיתר הבעיות	קיומה של המדינה כמדינה דמוקרטית
מגביל את חופש הבחירה (כן, לא – בלבד)	שמירת אופייה היהודי של המדינה
ניסוח השאלה יכול להיות מוטה	
עלול להחריף את המתח בין השסעים	
עוקף את נציגי העם (הבעת אי-אמון ופגיעה בסמכות הנבחרים)	
פורמאלי	מהותי
שלטון החוק במובן הפורמאלי	שלטון החוק במובן המהותי
דמוקרטיה פורמאלית	דמוקרטיה מהותית
שריון חוק פורמאלי	שריון חוק במובן המהותי – פסקת הגבלה
שוויון במובן הפורמאלי	שוויון במובן המהותי
חוקה פורמאלית	חוקה מטריאלית

כיצד נדע למה מתכוונים בשאלה?

1. אם שואלים מהן ההצדקות מהמגילה למדינה- מתכוונים לסיבות להקמתה לדג' קשר היסטורי.
2. אם שואלים מהם הביטויים/ מאפיינים לקיומה של מדינה- מתכוונים לשלטון, ריבונות ועוד.
3. אם שואלים מהי סוג הלאומיות שבקטע- מתכוונים ללאומיות אתנית ופוליטית.
4. אם שואלים מהי המדיניות החברתית כלכלית- מתכוונים לסוציאל דמוקרטיה וליברלית.
5. אם שואלים מהו המובן של הדמוקרטיה- מתכוונים לפורמלי- ומהותי.
6. אם שואלים מהו העיקרון הדמוקרטי- מתכוונים לשלטון החוק, שלטון העם, פלורליזם וכו'.
7. אם שואלים הציגו את סוג הזכויות בקטע- מתכוונים לטבעיות, אזרחיות, מיעוטים וחברתיות.
8. אם שואלים מהי המדיניות שבא לידי ביטוי בקטע- מתכוונים לאפליה, הבחנה או העדפה מתקנת.
9. אם שואלים מהם המאפיינים/ ביטויים של הבחירות או תנאי לקיום בחירות – מתכוונים לכח שמח-, כלליות חופשיות, שיוניות וכו'.
10. אם שואלים מהו המובן של שלטון החוק- מתכוונים לפורמלי ומהותי.
11. אם שואלים מהו סוג המשפט בקטע- מתכוונים לחוקתי, אזרחי, פלילי.